

Tadeja Primožič

LEPOGLAVSKI DNEVI: 1. MEDNARODNI ČIPKARSKI FESTIVAL

Lepoglavska čipka

Šesti Lepoglavski dnevi so bili posvečeni lepoglavski čipki in čipkarstvu ter so bili obenem tudi 1. mednarodni čipkarski festival. Želja organizatorjev je, da bi le-ta postal tradicionalen.

Marsikomu je mesto Lepoglava na Hrvaškem poznano po zloglasnih političnih zaporih. Redkejši pa so tisti, ki ga poznajo tudi kot središče kulture in umetnosti, pri razvoju katerih ima nemalo zaslug pavlinski samostan, ki ga je leta 1400 ustanovil grof Herman Celjski. Tu je bila leta 1503 ustanovljena prva javna gimnazija na Hrvaškem, leta 1656 filozofska fakulteta in kasneje prva hrvaška univerza. V Lepoglavi so zrasli številni znani slikarji, kiparji, književniki, skadatelji itd.

Opozoriti na pomembno zgodovinsko vlogo ter odvreči negativni predznak tega mesta, tako na Hrvaškem kot tudi drugod po svetu, pa je bil tudi glavni namen organizatorjev *Lepoglavskih dni*, katerih začetki segajo v leto 1992. V tem letu je bila prvič udeležena ideja o obeležitvi prve omembe mesta Lepoglave 27. januarja leta 1399. S to prireditvijo naj bi vsako leto do leta 1999 obeležili ta dogodek, ki bo svoj vsakek doživel z praznovanjem 600-letnice mesta.

Od leta 1992 so bili v ta namen organizirani simpoziji *Šest stoletij kulture in umetnosti v Lepoglavi*, ki so spregovorili o različnih zgodovinskih, umetnostno-zgodovinskih, geoloških, arheoloških in drugih temah.

Šesti *Lepoglavski dnevi*, ki so potekali od 12. do 14. septembra 1997 pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo in Ministrstva za turizem Republike Hrvaške ter varaždinske županije, so bili na pobudo Turistične skupnosti mesta Lepoglave (slednja je prevzela tudi organizacijo) posvečeni lepoglavski čipki in čipkarstvu. Obenem so bili dnevi tudi 1. mednarodni čipkarski festival, katerega namen je bil medsebojno spoznavanje hrvaških čipkarskih središč, spoznavanje preteklosti in sedanjosti hrvaškega čipkarstva ter osmiselitev prihodnosti čipkarstva v tej državi.

Osrednji dogodek prireditve je bil znanstveno-strokovni simpozij z naslovom *Hrvaške čipke – Tradicija in bodočnost*, ki ga je vodila Tihana Petrović s Filozofske fakultete v Zagrebu. Na njem so sodelovali: Ljerka Albus (*Lepoglavska čipka in njen pomen v tradicionalni kulturi Lepoglave in okolice*), Ljerka Šimunić (*Kulturni in umetniški vpliv na lepoglavsko čipko*), Nerina Eckhel (*Od paškega tega do čipke*), Vesna Zorić (*Iz zgodovine čipkarske šole na Pagu*), Nevenka Bezić – Božanić (*Izdelava in uporaba čipke na Hvaru skozi stoletja*), Nada Mance (*Obnovljeno čipkarstvo v Sv. Mariji*), Nedjeljka Oroz (*Čipka in izobraževanje na primeru Paga*), Magdalena Pleško (*Čipkarstvo kot izvenšolska dejavnost na osnovni šoli I. Kukuljevićeva Sakcinskega v Ivancu*) in Darinka Vazdar (*Obrambanje tradicije izdelave čipk v Lepoglavi*). Kot gosta iz Slovenije sta sodelovala Jurij Bavdaž (*Hrvaške čipke v Evropi*) in Tadeja Primožič (*Klekljana čipka na Slovenskem*). Referati so iz različnih zornih kotov skušali osvetliti posamezno tematiko in bodo objavljeni v zborniku *Lepoglavski dnevi 1997*.

Ob tej priložnosti so bile pripravljene tudi razstave lepoglavske čipke, paške čipke, čipke iz Svete Marije na Muri ter

klekljane čipke iz Slovenije (Idrija, Žiri in Železniki). Slednje so bile na ogled v Galeriji Jamnič, svoje izdelke pa so predstavili: podjetje Čipka, podjetje Vanda Lapajne in Studio Koder, vsi trije iz Idrije, podjetje A. Primožič iz Žirov ter Turistično društvo Železniki. Razstava, za katero je razstavljalec izbral Jurij Bavdaž, upokojeni ravnatelj Mestnega Muzeja Idrija, je prikazala nekatere vrste klekljanih čipk, ki so pri nas trenutno na tržišču. Obiskovalci razstave so imeli tudi možnost ogleda izdelave klekljanih čipk, za katerega sta poskrbeli klekljarici Turističnega društva Železniki Helena Kramer in Minka Primožič.

Nedvomno izredno zanimiva pa je bila okrogla miza z naslovom *Možnosti razvoja čipkarstva*, katere moderator je bil Eduard Kušen z Inštituta za turizem iz Zagreba. Sodelujoči, predstavniki iz vseh čipkarskih središč na Hrvaškem, so spregovorili o naslednjih temah: *Možnosti razvoja čipkarstva in turistična valorizacija, Čipka in izobraževanje, Čipka in dodatni zaslužek, Čipka kot sporočilo o identiteti, Čipka in promocija turistične destinacije in Čipka kot motiv in doživetje*. Predstavnika Slovenije Jurij Bavdaž in Tadeja Primožič sta s svojega zornega kota skušala osvetliti obravnavane teme.

Razprava je opozorila na številna nerešena vprašanja, s katerimi smo se na Slovenskem srečali že v preteklih desetletjih ali na začetku 90. let (npr. sistem izobraževanja, način in kraj prodaje, ustrezna embalaža itd.), ter na vprašanja, s katerimi se srečujemo tudi še danes (npr. kvazitrgovci, prodaja (naj)enostavnejše čipke, vzgoja kupcev itd.).

Dana je bila tudi pobuda za ustanovitev združenja hrvaških čipkaric, ki naj bi se včlanilo v mednarodno organizacijo za klekljano in šivano čipko OIIFA (*Organisation de la Dentelle au Fuseau et à l'Aiguille*). Ustanovil naj bi ga iniciativni odbor, v katerem so predstavniki iz vseh hrvaških čipkarskih središč. Ena izmed prvih nalog združenja naj bi bilo posredovanje na ustreznih institucijah za zmanjšanje obdavčitve ročno izdelanih čipk, ki se sedaj giblje okoli 60 odstotkov.

Vendar pa kljub dejstvu, da se na Hrvaškem šele danes lotevajo vprašanj, s katerimi smo se na Slovenskem srečali že pred leti ali celo desetletji, z grenkim priokusom, a mirne vesti lahko trdim, da v nečem bistvenem zaostajamo. Hrvatje se teh vprašanj lotevajo s pomočjo stroke, pri nas pa je le-ta v množici takšnih in drugačnih interesov še vedno prevečkrat zapostavljena!

Lepoglavski dnevi '97 sodelujočim ne bodo ostali v spominu zgolj po strokovnih prizadevanjih in množici spremljajočih dejavnosti (ogledu Rangerove lepoglavske poti (ogled baročnih cerkva Gorica, Lepoglavska Purga, Kamenica in Višnjica), pestri kulinarčni ponudbi področij Ivanca, Josipovca, Kamenice, Višnjice, Voće in Lepoglave ter prikazu *starih obrti* (lončarstvo, pletarstvo, kovaštvo itd.)), temveč tudi po izredni gostoljubnosti in prisrčnosti domačinov.